

Quicksan natuurtoets Landschapsplan Kuiperberg, Ootmarsum

*Inventarisatie en beoordeling van natuurwaarden in
het kader van natuurwet- en regelgeving*

COLOFON

Titel: **Quickscan natuurtoets Landschapsplan Kuiperberg, Ootmarsum**
Subtitel: Inventarisatie en beoordeling van natuurwaarden in het kader van natuurwet en -regelgeving

Projectcode: 11-162

Status: Definitief

Datum: 19 juli 2011

Auteur: Ing. J.G. (Janneke) Lindenholz

Eindredactie: Ing. M. (Marco) van der Sluis

Veldonderzoek: Ing. J.G. (Janneke) Lindenholz

Opdrachtgever & Dhr. C. Ploeg
contactpersoon

EcoGroen Advies BV
Postbus 625
8000 AP Zwolle

T: 038 423 64 64

F: 038 423 64 65

I: www.ecogroen.nl

© EcoGroen Advies (2011)

Alles uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt mits onder vermelding van de bron:

Lindenholz J.G. (2011). Quickscan natuurtoets Landschapsplan Kuiperberg, Ootmarsum; Inventarisatie en beoordeling van natuurwaarden in het kader van natuurwet- en regelgeving. Rapport 11-162. EcoGroen Advies, Zwolle.

INHOUDSOPGAVE

Samenvatting en conclusies

1	Inleiding.....	1
1.1	Aanleiding en doelstelling	1
1.2	Situatie.....	1
1.3	Algemene opzet en werkwijze	2
2	Gebiedsgerichte natuurbescherming	3
2.1	Inleiding	3
2.2	Natuurbeschermingswet 1998	3
2.3	Nota Ruimte.....	3
3	Flora- en faunawet.....	5
3.1	Wettelijk kader	5
3.2	Onderzoeksmethodiek.....	5
3.3	Flora	6
3.4	Vleermuizen.....	6
3.5	Grondgebonden zoogdieren	7
3.6	Broedvogels.....	7
3.7	Overige soorten	8
4	Geraadpleegde bronnen	9

Bijlagen

- I Wettelijk kader
- II Inrichtingschets (definitief)

SAMENVATTING EN CONCLUSIES

Aanleiding en doelstelling

In opdracht van dhr. C. Ploeg heeft EcoGroen Advies BV een quickscan natuurtoets uitgevoerd ten behoeve van voorgenomen sloop- en bouwwerkzaamheden en de realisatie van circa 15.000 m² nieuwe natuur aan de Gliphak 1 in Ootmarsum.

Het onderzoek is gebaseerd op één dagbezoek (20 mei 2011) en een inventarisatie van bekende verspreidingsgegevens. De consequenties van de beoogde ruimtelijke ingreep op de aanwezige natuurwaarden zijn getoetst aan de Flora- en faunawet en de vigerende gebiedsgerichte natuurbescherming.

Gebiedsgerichte natuurbescherming

Delen van het plangebied liggen in de EHS (bestaande natuur en beheersgebied). Aangezien in deze situatie sprake is van natuurontwikkeling vormen de beoogde plannen geen aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS. De beoogde plannen zullen de uitgangssituatie voor de (potentieel) aanwezige natuurwaarden aanzienlijk verbeteren.

Op basis van de afstand en de aard van de ruimtelijke ingrepen wordt verwacht dat de beoogde plannen geen negatieve effecten hebben op de in de omgeving aanwezige Natura 2000-gebieden, Beschermde natuurmonumenten of belangrijke natuurwaarden buiten de EHS.

Aangetroffen en te verwachten soorten

- Tijdens de veldonderzoeken zijn in het plangebied geen beschermde plantensoorten aangetroffen. Deze worden ook niet verwacht;
- De voorgenomen plannen hebben geen nadelige gevolgen op vaste verblijfplaatsen, vlieg- en/ of jachtroutes en foerageergebied van vleermuizen;
- Verspreid in het plangebied zijn vaste verblijfplaatsen van enkele algemeen voorkomende, laag beschermde, grondgebonden zoogdiersoorten aangetoond of te verwachten. Vaste verblijfplaatsen of onmisbaar foerageergebied van zwaarder beschermde grondgebonden zoogdiersoorten (zoals Veldspitsmuis) zijn op basis van terreinkenmerken niet te verwachten;
- In het plangebied komen diverse algemene broedvogels tot broeden zoals Merel, Vink, Houtduif, Roodborst, Tjiftjaf en Boomklever. Broedplaatsen van broedvogels met jaarrond beschermde zijn niet aangetroffen en ook niet te verwachten;
- Overwintering van laag beschermde amfibieën is te verwachten onder strooisellaag en ruigte;
- Reptielen, beschermde vissen, libellen, dagvlinders en andere ongewervelden zijn niet aangetroffen en worden op basis van biotoopkenmerken en bekende verspreidingsgegevens ook niet in het plangebied verwacht.

Vervolgstappen en mitigerende maatregelen Flora- en faunawet

- Werkzaamheden die broedbiotopen van aanwezige vogels verstoren of beschadigen dienen te allen tijde te worden voorkomen. Dit is voor de meeste soorten mogelijk door gefaseerd te werken en de uitvoering op te starten in de periode voor half maart en na half juli. Voor het broedseizoen wordt echter geen standaardperiode gehanteerd, maar het is van belang of een broedgeval wordt verstoord, ongeacht de datum. Een soort als Houtduif kan namelijk tot half november broeden;
- Bij de beoogde plannen kunnen exemplaren en verblijfplaatsen van enkele algemene en laag beschermde kleine zoogdieren, amfibieën en flora verloren gaan. Voor de in voorliggende situatie aanwezige of te verwachten tabel 1-soorten geldt in deze situatie echter automatisch vrijstelling van artikel 75 van de Flora- en faunawet;
- Om schade aan kleine landzoogdieren en amfibieën te minimaliseren is het wenselijk - indien de planning van de activiteiten dit toelaat - werkzaamheden in het plangebied zoveel mogelijk uit te voeren in de periode september- december (mits vorstvrij).

1

1.1 Aanleiding en doelstelling

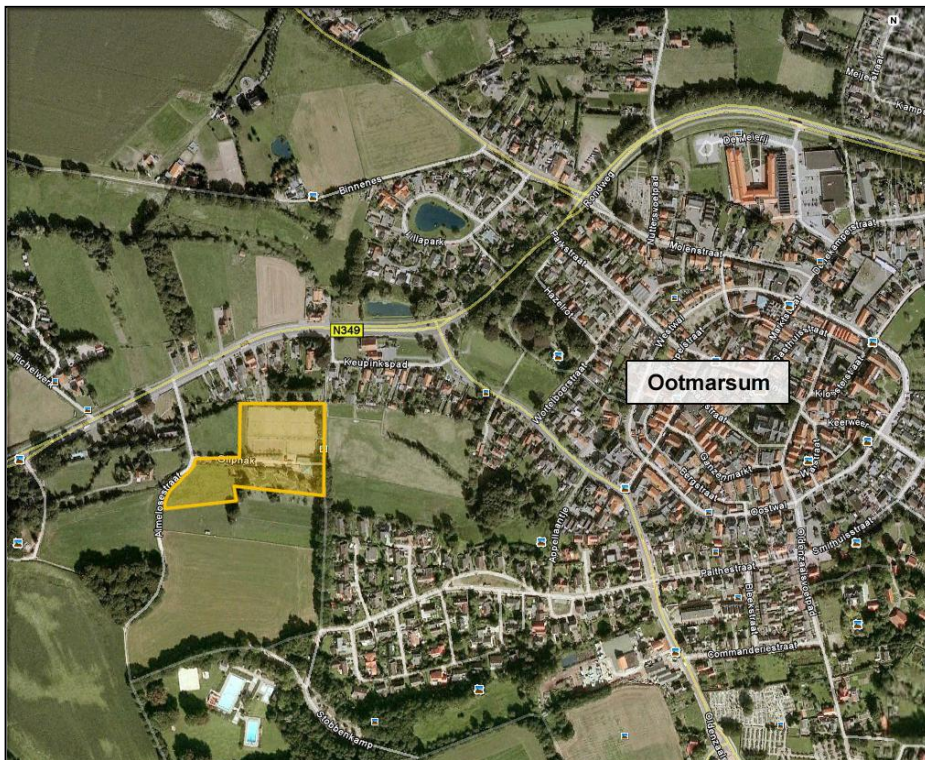
In opdracht van dhr. C. Ploeg heeft EcoGroen Advies BV een quickscan natuurtoets uitgevoerd ten behoeve van voorgenomen sloop- en bouwwerkzaamheden en de realisatie van circa 15.000 m² nieuwe natuur aan de Glyphak 1 in Ootmarsum.

De Flora- en faunawet, Natuurbeschermingswet en Nota Ruimte verplichten vooraf te toetsen of ruimtelijke ingrepen of activiteiten niet conflicteren met aanwezige beschermde plant- en diersoorten en habitats. In het voorliggende onderzoek worden de consequenties in beeld gebracht van de ruimtelijke ingrepen en vindt toetsing plaats aan de Flora- en faunawet en vigerende gebiedsgerichte natuurbescherming. Een toelichting op de genoemde wet- en regelgeving is gegeven in bijlage I.

1.2 Situatie

Het plangebied is gelegen aan de rand van de kern van Ootmarsum en bestaat uit een minigolfterrein, enkele tennisbanen, horecagelegenheid en diverse gecultiveerde groenstructuren (zie figuur 1). Permanent oppervlaktewater ontbreekt. Wel is een onnatuurlijke bron ontstaan die het waardevolle grondwater oppervlakkig afvoert ten koste van de natuurlijke bronnen lager gelegen in het systeem (Kok & Eysink 2011).

De voorgenomen werkzaamheden bestaan in de eerste plaats uit het verwijderen van de huidige inrichting (horecagelegenheid, tennisbaan en minigolfterrein) en het weer in de oude staat herstellen van de locatie (herstellen van het beekdalflank). Hierbij blijven enkele beeldbepalende bomen behouden. Vervolgens wordt circa 15.000 m² nieuwe natuur en een woonhuis gerealiseerd. Eveneens wordt een wandelpad aangelegd (zie bijlage II voor de inrichtingschets). Een nadere toelichting op het plan is te vinden in 'Landschapsplan Kuiperberg - Ploeg, Ootmarsum' (Kok & Eysink 2011).

Figuur 1: Ligging van het plangebied (gele vlak) (Bron kaartondergrond: Google earth).

1.3 Algemene opzet en werkwijze

Om inzicht te krijgen in de effecten van de voorgenomen uitbreiding op juridisch beschermde natuurwaarden zijn twee sporen gevolgd;

- Ten eerste is in kaart gebracht welke gebiedsgerichte natuurbescherming uitwerking heeft in het gebied (hoofdstuk 2);
- Ten tweede is nagegaan welke beschermde planten- en diersoorten in het gebied voorkomen of kunnen voorkomen (hoofdstuk 3).

Voorliggende ecologische beoordeling is gebaseerd op één dagbezoek, bekende verspreidingsgegevens (zie Hoofdstuk 4 Geraadpleegde bronnen), beschikbare gebiedskennis en bekende ecologische principes. Uit de verzamelde informatie volgt een korte beschrijving van de mogelijke effecten van een ruimtelijke ingreep op beschermde soorten en gebieden. Daarnaast is beschreven welke mitigerende (verzachtende of inpassings-) maatregelen eventueel nodig zijn om overtreding van de Flora- en faunawet te kunnen voorkomen en of aanvullend onderzoek ten aanzien van beschermde soorten en/of gebieden nodig is.

2 GEBIEDSGERICHTE NATUURBESCHERMING

2.1 Inleiding

In het kader van dit onderzoek wordt, naast de aanwezigheid van beschermde soorten, aandacht besteed aan gebieden met een beschermingsstatus. De volgende wet- en regelgeving is daarbij van belang:

- Natuurbeschermingswet, waarin opgenomen Natura 2000-gebieden en Beschermde Natuurmonumenten;
- Nota Ruimte, in streekplannen uitgewerkt voor onder andere de bescherming van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS).

De beschermingsregimes hebben tot doel de natuurwaarden in de betreffende gebieden veilig te stellen. In sommige situaties dienen ook ruimtelijke ingrepen buiten de begrenzing van deze gebieden getoetst te worden op mogelijke schadelijke effecten.

In dit hoofdstuk wordt nagegaan welke gebiedsgerichte natuurbescherming uitwerking heeft op het plangebied.

2.2 Natuurbeschermingswet 1998

In de Natuurbeschermingswet 1998 is de bescherming geregeld van Habitat- en Vogelrichtlijngebieden - tezamen 'Natura 2000-gebieden' genoemd - en Beschermde Natuurmonumenten. De beschermde waarden van een Natura 2000-gebied worden uitgedrukt in instandhoudingdoelen voor habitattypen, vogels en/of andere soorten.

Het plangebied ligt niet in, of in de directe omgeving van een gebied dat beschermd is onder de Natuurbeschermingswet. Het dichtstbijzijnde gebied vallend onder de bescherming van de Natuurbeschermingswet is Natura 2000-gebied Springendal & Dal van de Mosbeek, op een afstand van ruim twee kilometer van het plangebied. Voor dit Natura 2000-gebied zijn voor diverse habitattypen en -soorten instandhoudingdoelen opgesteld.

Gezien de afstand en de aard van de ingreep zijn geen negatieve effecten te verwachten op de instandhoudingdoelen van Natura 2000-gebied Springendal & Dal van de Mosbeek.

2.3 Nota Ruimte

De Nota Ruimte is één van de structuurschema's waarin de visie van het Rijk over natuur en landelijk gebied is vastgelegd. De nota richt zich op het behoud, herstel en ontwikkeling van wezenlijke natuurlijke kenmerken en waarden. Vanuit deze doelstelling is de Ecologische Hoofdstructuur opgesteld en wordt ganzenfoerageergebied en weidevogelgebied aangewezen.

Het Rijk verwacht dat provincies en gemeenten de Nota laten doorwerken in hun ruimtelijke plannen, zoals in deze situatie het Omgevingsplan Overijssel en het bestemmingsplan.

Ecologische Hoofdstructuur

Volgens de begrenzing van de EHS, zoals weergegeven op de kaart van de Omgevingsvisie van de Provincie Overijssel (2009b) en in de digitale Atlas van Overijssel (Provincie Overijssel 2009c), ligt het plangebied deels in de EHS en is hier

begrenst als bestaande natuur en beheersgebied (zie figuur 2).

Figuur 2: Ligging van het plangebied (rode vlak) ten opzichte van de EHS (Provincie Overijssel 2009c).

De EHS bestaat hier een groenstructuur (houtsingel), een weiland en de minigolfbaan. De betreffende groenstructuren zullen deels behouden en deels vervangen worden door streekeigen beplanting. Zo blijven in de noordelijk structuur enkele bomen behouden en worden de struiken vervangen door Hazelaar, Gewone vlier en Lijsterbes. De oostelijke singel wordt geheel vervangen door een gemengde haag (circa 1 meter breed en 1,30 meter hoog) welke beter past in het kleinschalig landschap van Twente (Kok & Eysink 2011). Beide groenstructuren blijven geschikt als voedselbron, broed- en/of schuilgelegenheid voor talloze kleine vogels en zoogdieren.

De minigolfbaan (en ook de tennisbanen) maakt plaats voor nieuwe natuur, waardoor de EHS ter plaatse (ten opzichte van de huidige situatie) versterkt/uitgebreid wordt. De inrichting van het weiland zal nagenoeg gelijk blijven.

Omdat natuur ontwikkeld wordt vormen de beoogde plannen geen aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS. De beoogde plannen zullen de uitgangssituatie voor de (potentieel) aanwezige natuurwaarden aanzienlijk verbeteren. Daarnaast worden de werkzaamheden zodanig uitgevoerd dat eventuele schade aan natuurwaarden (in de EHS) geminimaliseerd wordt. In hoofdstuk 3 wordt nader ingegaan op de wijze waarop schade op flora en fauna geminimaliseerd wordt.

Natuur buiten de EHS

Volgens de kaarten in de Omgevingsvisie van de Provincie Overijssel zijn er in en in de directe omgeving van het plangebied geen specifieke natuurwaarden buiten de EHS (bijvoorbeeld weidevogelbeheergebied en ganzengebied) aanwezig. Effecten op beleidsmatig aangewezen natuurwaarden buiten de EHS zijn hier als gevolg van ingrepen in het plangebied zodoende niet aan de orde.

3 FLORA- EN FAUNAWET

3.1 Wettelijk kader

De Flora- en faunawet verplicht een ieder die ruimtelijke ingrepen of andere activiteiten wil ontplooiën, na te gaan in hoeverre dit negatieve effecten kan hebben op van nature in Nederland in het wild voorkomende planten- en diersoorten ongeacht of deze beschermd zijn of niet. De zorgplicht van artikel 2 uit de Flora- en faunawet stelt dat optredende negatieve effecten zo veel mogelijk vermeden of geminimaliseerd dienen te worden. Voor schade aan juridisch zwaarder beschermde soorten kan de aanvraag van een ontheffing van de Flora- en faunawet bij het Ministerie van EL&I noodzakelijk zijn.

Aangepaste beoordeling ontheffingen Flora- en faunawet

Tot voor kort was het noodzakelijk voor het verwijderen, verstoren of beschadigen van een vaste verblijfplaats een ontheffing op de Flora- en faunawet aan te vragen. Door uitspraken van de Raad van State in het voorjaar van 2009 is de beoordeling van ontheffingsaanvragen van de Flora- en faunawet voor ruimtelijke ingrepen aangepast. Sinds augustus van dat jaar wordt daardoor gewerkt volgens een nieuw stroomschema (zie bijlage I) en is het in veel gevallen niet meer noodzakelijk om een ontheffing van de Flora- en faunawet aan te vragen (Dienst regelingen 2009a).

Voor soorten van tabel 1 geldt bij ruimtelijke ontwikkelingen automatisch vrijstelling van artikel 75 van de Flora- en faunawet.

Voor tabel 2 soorten zijn drie opties mogelijk:

- 1) Werken volgens de eisen van een goedgekeurde Gedragscode Flora- en faunawet;
- 2) Het aanvragen van een ontheffing;
- 3) Het opstellen van een ecologisch werkprotocol indien aangetoond kan worden dat de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats van de soort behouden blijft.

Overigens is het in de eerste twee gevallen ook noodzakelijk om een op de situatie toegesneden ecologisch werkprotocol op te stellen.

Voor tabel 3 soorten en soorten van bijlage IV van de Habitatrichtlijn zijn twee opties mogelijk:

- 1) Het aanvragen van een ontheffing;
- 2) Het opstellen van een ecologisch werkprotocol indien aangetoond kan worden dat de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats van de soort behouden blijft en dat de soort binnen het leefgebied succesvol kan overwinteren, foerageren en/of voortplanten.

Hierbij geldt voor het aanvragen van ontheffing dat ook een ecologisch werkprotocol opgesteld moet worden waarin de te nemen mitigerende maatregelen beschreven worden.

3.2 Onderzoeksmethodiek

Veldbezoek

Op 20 mei 2011 is een veldbezoek aan het plangebied gebracht. Tijdens dit bezoek is aandacht besteed aan de beschermde soorten binnen de Flora- en faunawet (Ffwet) en vooral aan de juridisch zwaarder beschermde soorten (Ffwet tabel 2 en 3) en aan bedreigde (Rode Lijst) soorten. Voor zover mogelijk zijn de volgende soortgroepen geïnventariseerd: flora, zoogdieren, vogels, amfibieën, reptielen, vissen en ongewervelden.

Bureauonderzoek

Naast veldonderzoek is gebruik gemaakt van bestaande verspreidingsgegevens van flora en fauna, afkomstig van verspreidingsatlassen (zie hoofdstuk 4 Geraadpleegde bronnen) en overige databanken (onder andere RAVON en waarneming.nl). Deze gegevens zijn in de beschrijving van soortgroepen betrokken.

3.3 Flora

De groenstructuren in het plangebied bestaan uit soorten als Beuk, Zomereik, Gewone braam, Gewone Vlier, Ruwe Berk en Gladde iep. Verder komen kruidensoorten voor als Fluitenkruid, Grote brandnetel, Scherpe boterbloem, Grote vossenstaart, Zevenblad, Madelief en Gewone paardenbloem. Daarnaast zijn in het plangebied diverse gecultiveerd planten aanwezig.

Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde soorten of soorten van de Rode Lijst aangetroffen. Gezien de aangetroffen soortensamenstelling en de terreingesteldheid worden in het plangebied geen beschermde of bedreigde soorten verwacht. Het nemen van vervolgstappen voor de soortgroep flora is in deze situatie niet aan de orde.

3.4 Vleermuizen

Alle vleermuizen zijn opgenomen in Bijlage IV van de Habitatrichtlijn en tabel 3 van de Flora- en faunawet en daardoor strikt beschermd.

Potentiële verblijfplaatsen

Verblijfplaatsen bevinden zich in donkere en voor vleermuizen bereikbare ruimten in bijvoorbeeld bomen, huizen en kelders.

Gezien het ontbreken van geschikte ruimten in de bebouwing en bomen, kan de aanwezigheid van potentiële vaste verblijfplaatsen van vleermuizen in het plangebied worden uitgesloten.

Vliegroutes

Van veel vleermuissoorten is bekend dat zij gedurende lange tijd gebruik kunnen maken van dezelfde structuren voor de oriëntatie en daarlangs van hun verblijfplaats naar de foerageergebieden trekken. Vanwege dit traditiegetrouwe gedrag van vleermuizen vormen bepaalde lijnvormige structuren (bijvoorbeeld lanen, rijen woningen en singels) een belangrijk onderdeel van een vliegroute. Wanneer alternatieve structuren ontbreken zijn dergelijke structuren 'onmisbaar' en kunnen zodoende beschermd zijn.

De voorgenomen plannen geven geen aanleiding schade te veronderstellen aan vliegroutes van vleermuizen. In het plangebied worden geen (onmisbare) opgaande lijnvormige structuren verwijderd die van belang kunnen zijn als vliegroute. Daarnaast zijn in de omgeving alternatieven oriënterende elementen aanwezig in de vorm van bestaande bebouwing.

Foeragegebied

Vleermuizen foerageren op locaties waar insecten aanwezig zijn, bijvoorbeeld langs randen van bossen en bomenrijen of boven water. Foeragegebied van vleermuizen geniet binnen de Flora- en faunawetgeving geen juridische bescherming, tenzij het onmisbaar is voor het voortbestaan van een populatie.

Door de aanwezigheid van opgaande beplanting wordt het plangebied naar verwachting door enkele vleermuizen gebruikt als foeragegebied. Het plangebied betreft echter geen onmisbaar foeragegebied. Daarnaast blijft het plangebied na herinrichting geschikt als foeragegebied voor vleermuizen.

3.5 Grondgebonden zoogdieren

Veldspitsmuis

Uit Ootmarsum en omgeving is het voorkomen bekend van de strikt beschermde Veldspitsmuis (FFW tabel 3) (Snaak 2008). Tijdens het veldbezoek is beoordeeld of geschikt biotoop aanwezig is voor deze soort (zie ook onderstaand kader).

Kader 1 Veldspitsmuis

Veldspitsmuis is gebonden aan droge ruigtevegetaties met een open structuur. Vaak is dominantie van de polvormende Kropaar aanwezig en komen daarnaast soorten voor als Boerenwormkruid en Grote brandnetel (kwijnend). Veelal zijn dergelijke vegetaties aanwezig langs opgaande beplanting (bijvoorbeeld bosranden, houtwallen, singels), maar lokaal kan deze vegetatie zich ook ontwikkelen in graslanden, bermen en beek- en slootoevers door het afwezig blijven van beheer.

Tijdens het veldonderzoek is geen geschikt biotoop aangetroffen. Het voorkomen van Veldspitsmuis wordt van ook niet verwacht in het plangebied, waardoor negatieve effecten op Veldspitsmuis kunnen worden uitgesloten.

Vaste verblijfplaatsen of onmisbaar foerageergebied van andere zwaarder beschermde grondgebonden zoogdiersoorten zijn op basis van terreinkenmerken eveneens niet te verwachten.

Overige soorten

In het plangebied en de directe omgeving is een aantal vaste verblijfplaatsen van laag beschermde, kleine grondgebonden zoogdiersoorten te verwachten c.q. vastgesteld, namelijk van Bosmuis, Konijn, Haas, Rosse woelmuis, Veldmuis, Huisspitsmuis en Egel.

Bij uitvoering van de beoogde plannen kunnen exemplaren en verblijfplaatsen van enkele laag beschermde zoogdieren verloren gaan. Voor laag beschermde zoogdieren geldt automatisch vrijstelling van de verbodsartikelen uit de Flora- en faunawet, waardoor het nemen van vervolgstappen voor deze zoogdieren niet aan de orde is. Schade aan de algemene en laag beschermde zoogdieren kan - indien de planning van de werkzaamheden dit toelaat - geminimaliseerd worden door werkzaamheden zoveel mogelijk uit te voeren buiten de voortplantingsperiode (maart tot augustus). De minst schadelijke periode is september tot december (mits vorstvrij).

3.6 Broedvogels

Aangezien dit onderzoek een quickscan betreft, is geen volledige broedvogel-inventarisatie uitgevoerd. Tijdens het veldonderzoek is met name gekeken naar de aanwezigheid van broedvogels met jaarrond beschermde nestplaatsen. Daarnaast is op basis van soortwaarnemingen, biotoopeisen, terreinkenmerken, expert judgement en bekende ecologische principes beoordeeld welke soorten aanwezig kunnen zijn.

Broedvogels met jaarrond beschermde nesten

De lijst met vogelsoorten waarvan de nesten het hele jaar door zijn beschermd is op in augustus 2009 gewijzigd. Dit betreft de nesten van Boomvalk, Buizerd, Gierzwaluw, Grote gele kwikstraat, Havik, Huismus, Kerkuil, Oehoe, Ooievaar, Ransuil, Roek, Slechtvalk, Sperwer, Steenuil, Wespandief en Zwarte wouw.

Broedvogels met jaarrond beschermde nesten zijn niet aangetroffen en worden ook niet verwacht in het plangebied. Het nemen van vervolgstappen is daarom niet nodig.

Algemene broedvogels

De groenstructuren in het plangebied vormen geschikt broedbiotoop voor algemene soorten als Merel, Vink, Houtduif, Roodborst, Tjiftjaf en Boomklever.

Alle broedvogels zijn gedurende hun broedseizoen beschermd en mogen in deze

periode niet verstoord of geschaad worden. Werkzaamheden die (potentiële) broedbiotopen van vogels verstoren of beschadigen dienen buiten het broedseizoen van de aanwezige vogels te worden gestart. De broedperiode verschilt per soort en soms ook per jaar en in het kader van de Flora- en faunawet wordt voor het broedseizoen geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval wordt verstoord, ongeacht de datum. Voor de meeste broedvogels kan de periode tussen half maart en half juli worden aangehouden als broedseizoen. Een soort als Houtduif kan echter tot half november broedend worden aangetroffen. Indien op een locatie geen broedende/nestelende vogels aanwezig zijn, mag het aanwezige potentiële broedbiotoop ook tijdens het broedseizoen verwijderd worden.

3.7 Overige soorten

Aangezien permanent oppervlaktewater ontbreekt in het plangebied is de aanwezigheid van vissen en voortplanting van amfibieën uitgesloten. Wel kunnen kleine aantallen algemene amfibieën overwinterend worden aangetroffen onder strooisellaag en ruigte in de groenstructuren. Het gaat hier om algemene en laag beschermde (FFW tabel 1) soorten als Bruine kikker, Kleine watersalamander en Gewone pad. Overwintering van zwaardere beschermde amfibieën kan worden uitgesloten omdat zich in de nabijheid van het plangebied geen geschikte voortplantingswateren bevinden.

Bij de realisatie van de plannen kunnen exemplaren en verblijfplaatsen van laag beschermde amfibieën verloren gaan. Voor deze soorten geldt in deze situatie echter automatisch vrijstelling van artikel 75 van de Flora- en faunawet, waardoor het nemen van vervolgstappen voor deze soorten niet aan de orde is.

Gezien de terreingesteldheid van het plangebied en bekende verspreidingsgegevens, kan verder worden geconcludeerd dat er geen beschermde ongewervelden en reptielen aanwezig en te verwachten zijn.

4 GERAADPLEEGDE BRONNEN

Literatuur

- Bekker J.P., P. Twisk en A. Diepenbeek (2010). Veldgids Europese zoogdieren. Uitgegeven door de KNNV en VZZ.
- Bode A.D., Douma, M., Driesen, N.J., Dijkstra, A.J., Gritter, A.G.R., Hegeman, A., Heinen, M.A., Hoekstra, B., Hoeve, R., Snaak, G., van Vliet, J.A., Zoon, C.P.M. (1999). De Zoogdieren van Overijssel. Voorkomen, verspreiding en ecologie van in het wild levende zoogdieren. Waanders Uitgevers, Zwolle.
- Broekhuizen S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk, J.B.M. Thissen (1992). Atlas van de Nederlandse zoogdieren. KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- Dienst Regelingen (2009a). Aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen Flora- en faunawet.
- Dienst Regelingen (2009b). Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep.
- Heusden W.R.M. van & S.J. Vreugdenhil (2008). Handreiking Flora- en faunawet. Voor werkzaamheden en activiteiten in het kader van bestendig gebruik, bestendig beheer en onderhoud en ruimtelijke inrichting en ontwikkeling. Concept, Versie 1.1. Dienst Landelijk Gebied, Ministerie van LNV.
- Kok, G. & Eysink, F. (2011). 'Landschapsplan Kuiperberg - Ploeg, Ootmarsum' Rapportage onderbouwing landschappelijke inpassing. Rapport 11-162, concept. EcoGroen Advies BV, Zwolle.
- Lange E., P. Twisk, A. van Winden en A. Diepenbeek (1994). Zoogdieren van West-Europa. Uitgegeven door de KNNV.
- Limpens H., K. Mostert & W. Bongers (red.) (1997). Atlas van de Nederlandse vleermuizen, Stichting Uitgeverij van de Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, Utrecht.
- Ministerie van LNV (2004). Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit TRCJZ/2004/5727, houdende vaststelling van rode lijsten flora en fauna.
- Ministerie van LNV (2009). Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van 28 augustus 2009, 25344, houdende vaststelling van geactualiseerde Rode lijsten flora en fauna.
- Provincie Overijssel (2009a). Omgevingsvisie Overijssel; Visie en uitvoeringsprogramma voor de ontwikkeling van de fysieke leefomgeving van de provincie Overijssel. Mei 2009, Provincie Overijssel.
- Snaak G. (2008) Prooidieren kerkuil in Noordoost-Nederland en het graafschap Bentheim 1992-2007; Verspreidingsonderzoek van 14 prooidieren en morfologische verschillen tussen de processus zygomaticus van de gewone en de tweekleurige bosspitsmuis. Natuur en milieuvereniging 'Het Stroomdal', Zuidoost-Drenthe. Schoonebeek.

Internet

- Natura 2000-gebieden; (www.synbiosys.alterra.nl/natura2000).
- Provincie Overijssel (2009b); Kaartmachine behorend bij 'Omgevingsvisie Overijssel'.
<http://gisopenbaar.overijssel.nl/website/omgevingsvisie/omgevingsvisie.html>
- Provincie Overijssel (2009c); Atlas van Overijssel.
<http://gisopenbaar.overijssel.nl/website/atlasoverijssel/atlasoverijssel.html>
- RAVON Reptielen Amfibieën Vissen Onderzoek Nederland (www.ravon.nl).
- Waarneming.nl (website met soortenwaarnemingen in Nederland).

BIJLAGEN

BIJLAGE I: WETTELIJK KADER

Flora- en faunawet

Inleiding

Sinds 1 april 2002 is de Flora- en faunawet van kracht. Onder de Flora- en faunawet zijn ongeveer 500 soorten in Nederland aangewezen als beschermde dier- of plantensoort. De doelstelling van de wet is de bescherming en het behoud van de gunstige staat van instandhouding van in het wild levende plant- en diersoorten. Het uitgangspunt van de wet is 'nee, tenzij'. Dit betekent dat activiteiten met een schadelijk effect op beschermde soorten in principe verboden zijn.

De Flora- en faunawet kent een groot aantal verbodsbepalingen die samenhangen met ruimtelijke ingrepen, plannen en projecten. Zo is het verboden beschermde inheemse planten te plukken of te beschadigen en geldt voor beschermde dieren een verbod op het doden, verwonden en opzettelijk verontrusten. Ook is het verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde inheemse dieren te beschadigen of te verstoren of eieren te rapen of te vernielen. De verbodsbepalingen betreffende planten op hun groeiplaats zijn opgenomen in artikel 8. De verbodsbepalingen betreffende dieren in hun natuurlijke leefomgeving zijn vermeld in artikel 9 tot en met 12.

Van het verbod op schadelijke handelingen ('nee') kan onder voorwaarden ('tenzij') worden afgeweken, met een ontheffing of vrijstelling. Het verlenen hiervan is de bevoegdheid van de minister van Economische Zaken, Landbouw & Innovatie (EL&I), of, in geval van beheer en schadebestrijding, van gedeputeerde staten van de provincies.

Beschermde dier- en plantensoorten

Beschermde inheemse planten- en diersoorten zijn bij algemene maatregel van bestuur aangewezen. Het zijn soorten die van nature in Nederland voorkomen en die in hun voortbestaan worden bedreigd of het gevaar lopen in hun voortbestaan te worden bedreigd. Ook zijn soorten aangewezen die niet noodzakelijkerwijs in hun voortbestaan worden bedreigd, maar wel bescherming genieten ter voorkoming van overmatige benutting.

De volgende diersoorten zijn beschermd volgens de Flora- en faunawet:

- 1) Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *zoogdieren*, met uitzondering van gedomesticeerde dieren en met uitzondering van de zwarte rat, de bruine rat en de huismuis;
- 2) Alle van nature op het Europese grondgebied van de Lidstaten van de Europese Unie voorkomende soorten *vogels* met uitzondering van gedomesticeerde vogels;
- 3) Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *amfibieën en reptielen*;
- 4) Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *vissen*, met uitzondering van de soorten waarop de Visserijwet 1963 van toepassing is;
- 5) Een aantal ongewervelden (onder andere *insecten, libellen en kevers*) die in hun voortbestaan bedreigd zijn of het gevaar lopen in hun voortbestaan te worden bedreigd.

Er zijn drie beschermingsregimes van kracht, mede afhankelijk van de zeldzaamheid van de soort en de status in Europese richtlijnen. Van licht naar zwaar beschermd zijn de soorten opgenomen op Tabel 1, 2 of 3. Voor vogels gelden specifieke eisen, met name tijdens het broedseizoen. Bij ruimtelijke ingrepen geldt automatisch vrijstelling voor soorten van Tabel 1 waardoor de meeste aandacht gevraagd is voor soorten van Tabel 2/3 en voor vogels.

Wijze van toetsing

Door uitspraken van de Raad van State in het voorjaar van 2009 is de beoordeling aangepast bij ontheffingsaanvragen voor ruimtelijke ingrepen. Sinds 26 augustus van dat jaar werken we daardoor volgens een nieuw stroomschema (zie volgende pagina). Gaat u een ruimtelijke ingreep uitvoeren en zijn beschermde soorten aanwezig, dan zijn er vaak twee opties:

1) Voorkom overtreding van de Flora- en faunawet. Het gaat dan om het behoud van de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats van de soort. Het betreft de functies van het leefgebied die ervoor zorgen dat de soort succesvol kan rusten of voortplanten, bijvoorbeeld nesten, migratieroutes en foerageergebied. Als u deze veilig stelt door vooraf mitigerende maatregelen te treffen, heeft u mogelijk geen ontheffing meer nodig. Om zeker te zijn dat uw maatregelen voldoende zijn, kunt u ze vóóraf laten beoordelen door Dienst Regelingen. Als deze voldoende zijn krijgt u een beschikking met daarin de goedkeuring van uw maatregelen. De goedkeuring krijgt u in de vorm van een afwijzing van uw ontheffingsaanvraag. U heeft namelijk geen ontheffing nodig doordat u met uw maatregelen overtreding van de Flora- en faunawet voorkomt.

2) Kan de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats van de soort niet worden gegarandeerd door mitigerende maatregelen? Dan dient u een reguliere ontheffingsaanvraag in waarbij de onderstaande vragen gesteld worden:

- In welke mate wordt de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats aangetast?
- Is er een bij wet genoemd belang? (behalve bij Tabel 2-soorten)

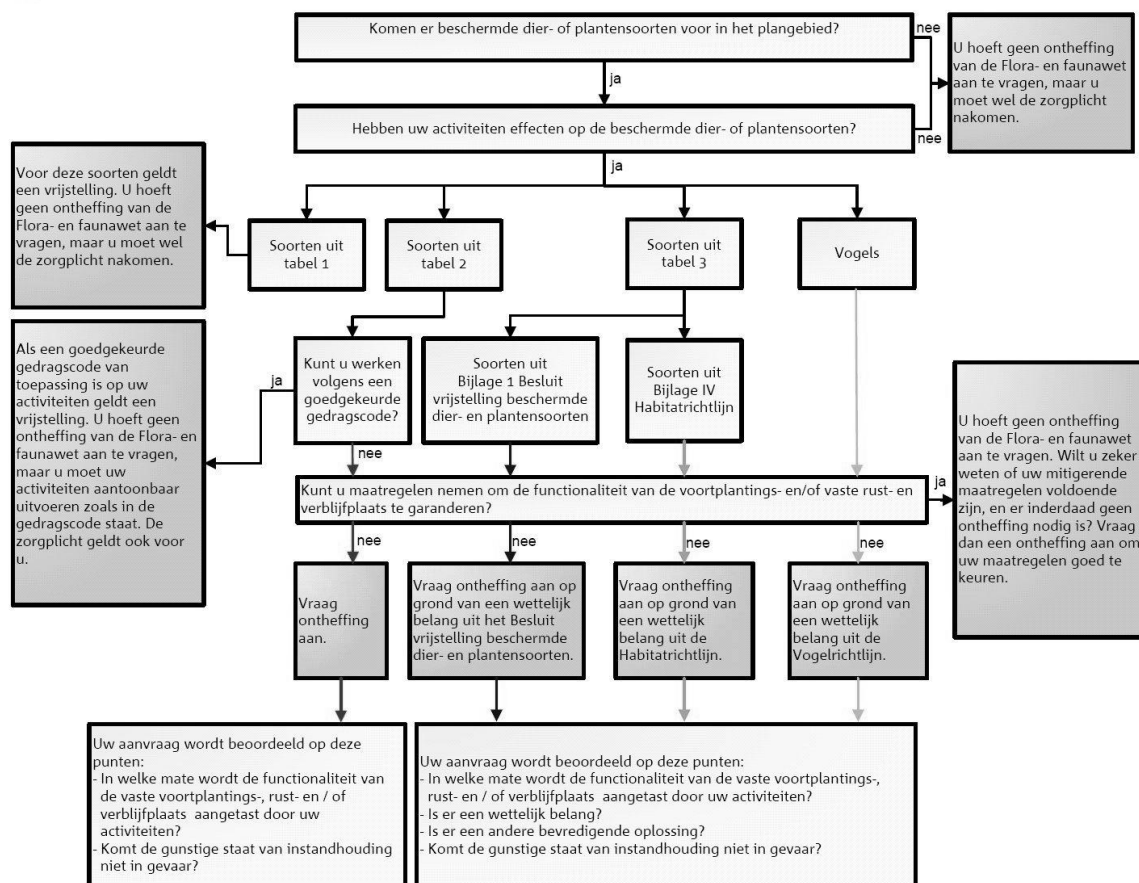
- Is er een andere bevredigende oplossing? (behalve bij Tabel 2-soorten)
- Komt de gunstige staat van instandhouding niet in gevaar?

Beoordeling Dienst Regelingen

Dienst Regelingen beoordeelt of het bij wet genoemd belang zwaarder weegt dan het overtreden van de verbodsbepaling(en). Voor Tabel 2-soorten gelden minder zware eisen en kan een door het ministerie goedgekeurde gedragscode ook uitkomst bieden. De gedragscode moet wel van toepassing zijn op uw activiteit en u moet kunnen aantonen dat u precies zo werkt als in de gedragscode staat. Voor Bijlage 1-soorten uit Tabel 3 krijgt u alleen ontheffing wanneer sprake is van een bij wet genoemd belang. Bij een ruimtelijke ingreep betreft het meestal één van de onderstaande vier belangen:

- Bescherming van flora en fauna (b)
- Volksgezondheid of openbare veiligheid (d)
- Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten (e)
- Uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling (j)

Voor vogels en soorten van bijlage IV van de Habitatrichtlijn geldt dat u alleen ontheffing kunt krijgen op grond van een bij wet genoemd belang uit respectievelijk de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn. In de praktijk zijn de mogelijkheden voor het verkrijgen van een ontheffing voor die soorten dan ook zeer beperkt, met name voor vogels¹.

Toetsingsschema Flora- en faunawet (Dienst Regelingen 2009a).

Rode lijsten

Los van de Flora- en faunawet heeft de toenmalige Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit ter uitvoering van de bepalingen in artikelen 1 en 3 van het Verdrag van Bern een aantal Rode Lijsten voor bedreigde en kwetsbare soorten dieren en planten gepubliceerd (Ministerie van LNV 2004 en 2009). Voor soorten van de Rode Lijsten heeft de overheid zich verplicht onderzoek en werkzaamheden te bevorderen die nodig zijn voor bescherming en beheer. Het voorkomen van een soort op de Rode Lijst heeft geen wettelijke beschermingsstatus

¹ In de Vogelrichtlijn worden alleen de belangen b en d én de veiligheid van het luchtverkeer (belang c) genoemd.

tot gevolg. Opname op de Rode Lijst zegt alleen iets over de zeldzaamheid en populatieontwikkelingen van de betreffende soorten.

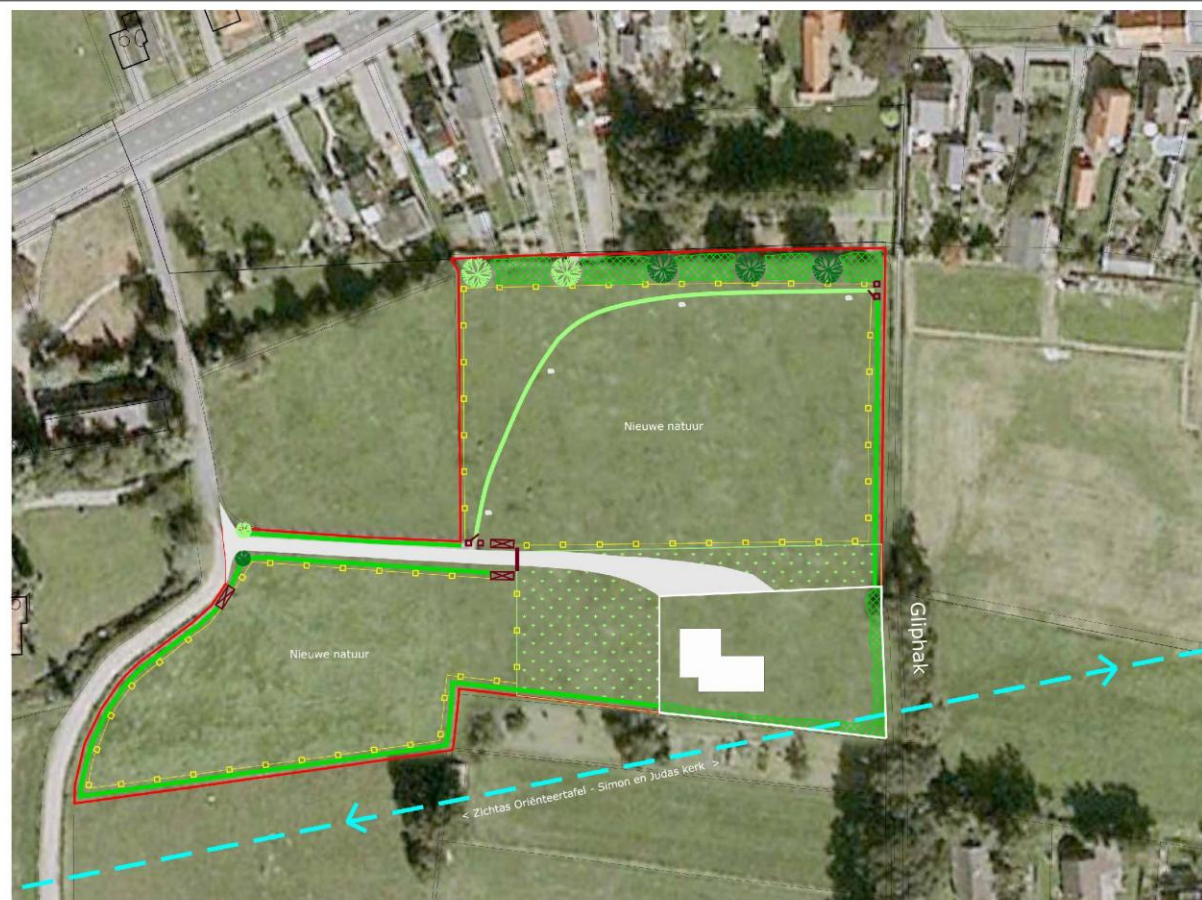
Natuurbeschermingswet 1998

Op 1 oktober 2005 is de gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998 in werking getreden. De Natuurbeschermingswet heeft betrekking op Natura 2000 gebieden in Nederland en verankert een deel van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn in de nationale wetgeving. Natura 2000 bestaat uit een netwerk van Europese natuurgebieden. Het vormt de basis van het Europese natuurbeleid. Natura 2000 is gericht op de instandhouding en ontwikkeling van soorten en ecosystemen die voor Europa belangrijk zijn.

Nederland regelt aan de hand van een vergunningenstelsel de zorgvuldige afweging rond projecten die gevolgen kunnen hebben voor Natura 2000-gebieden. Deze vergunningen worden verleend door de provincies of door de Minister van EL&I. Daarnaast stelt Nederland voor al haar Natura 2000-gebieden beheerplannen op waarin de te beschermen waarden, de zogeheten instandhoudingdoelen, nader worden uitgewerkt in ruimte, tijd en omvang.

In voorgaand wettelijk kader zijn alleen de meest relevante onderdelen van de wetgeving vereenvoudigd weergegeven. Aan deze tekst kunnen derhalve geen rechten worden ontleend. Voor meer achtergronden en de oorspronkelijke wetsteksten kunt u terecht op www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/natuur en op www.drloket.nl.

BIJLAGE II: INRICHTINGSCHETS (DEFINITIEF)

Legenda

Bestaand

- Eiken langs noordgrens behouden
- Eik langs oprijlaan behouden
- Kadastrale begrenzingen

Nieuw

- Rasters van gekloofd eiken palen (indien gekozen wordt voor beweiding)
- Twents landhek
- Klaphekje t.b.v. wandelroute
- Toegangspoort
- Wandelroute gemarkeerd met zwerfkeien (aanleg en onderhoud dmv maaien)
- Oprijlaan van halfverharding (Graumacke)
- Erf beplanting uitsluitend struikvormers tot max. 5 m hoog bestaande uit Hazelaar en Sporkhout
- Singel langs noordgrens bestaande uit Hazelaar, Lijsterbes en Gewone vlier
- Eik langs noordgrens (in lijn met bestaande eiken)
- Eik aan begin van oprijlaan
- Geschoren haag tot max. 1.30 m hoog. Gemengde haag bestaande uit Meidoorn, Beuk, en Haagbeuk
- Overgangzone tussen woonlocatie en natuur

Overige

- Eigendomsgrens dhr. Ploeg
- Vastgestelde locatie ca. 1700 m2 tbv woonhuis
- Situering woonhuis met bijgebouwen (oppervlak en indeling indicatief)

PROJECT: Landschapsplan Kuiperberg-Ploeg	
ONDERWERP: Inrichtingsplan	
OPDRACHTGEVER: Dhr. Ploeg	
SCHAAL : 1 : 1000	Getekend door: G. (G-BION) KOK
FORMAAT : A3	PROJECTNUMMER: 1162
BLAD : 1-1	
DATUM : 04-07-2011	
VERSIJ: DEFINITIEF	
 EcoGroen Advies BV Postbus 625 8000 AP ZWOLLE t: 038-4236454 i: www.ecogroen.nl	